

Forslag og gode råd til styrkelse af brandsikkerheden på plejeinstitutioner

Forsvarsministeriets og Social-, Bolig- og
Ældreministeriets ekspertgruppe 2021/2022

[Klik her for at aktivere feltet, hvis du vil indsætte billede]

Indhold

---

1. Sammenfatning
  2. Nyt fokus på brandsikkerheden
    - a. Initiativer i forhold til brandkrav i byggelovgivningen
    - b. De kommunale redningsberedskabers særlige aktiviteter
    - c. V75
  3. Ekspertgruppens arbejde
    - a. Organisering
    - b. Arbejdsproces
    - c. Drøftelser og valg af emner
    - d. Valg af endelige forslag
  4. Videndeling og data
    - a. ODIN
    - b. Rygning – den primære brandårsag
  5. Katalog med forslag til videre inspiration
  6. Andre forslag
  7. Afsluttende bemærkninger
-

Bilag

---

1. Ministerbrev af 23. juni 2021, inkl. bilag med opdrag
2. Kommissorium for ekspertgruppens arbejde
3. Oversigt over Ekspertgruppens medlemmer

1. Sammenfatning

I 2021 ønskede den daværende regering at sætte fokus på tryghed og brandsikkerhed på plejehjem og i plejeboliger. Den daværende forsvarsminister og daværende boligminister lancerede derfor den 21. juni 2021 et fælles udspil om brandsikkerhed på plejeinstitutioner. Samtidig varslede ministrene nedsættelse af en ekspertgruppe, hvor et bredt udsnit af faglige eksperter skulle komme med konkrete forslag til forbedringer af brandsikkerheden. Arbejdet forudsattes også at inddrage de gode erfaringer, som allerede var gjort de seneste år.

Beredskabsstyrelsen blev anmodet om at facilitere, at en bredt funderet ekspertgruppe udarbejdede enkle, målrettede og implementerbare forslag til, hvordan brandsikkerheden kunne styrkes på plejeinstitutioner.

Beredskabsstyrelsen fik i opdrag at facilitere arbejdet ud fra de rammer, som blev fastsat af Forsvarsministeriet og daværende Indenrigs- og Boligministeriet. Forslagene måtte ikke forudsætte lovændringer, herunder ændringer i bygningsreglementet, og der blev ikke knyttet økonomi til implementering af forslagene. Eventuelle udgifter ved gennemførelse af forslag forudsattes således at skulle afholdes lokalt. Det skal bemærkes, at for de forslag, hvor der er udarbejdet et prisoverslag, er det med udgangspunkt i 2021-prisniveau, hvorfor udgifterne til de enkelte tiltag grundet den almindelige prisudvikling kan være steget.

Forslagene skulle endvidere i relevant omfang tænkes sammen med drøftelserne i det Permanente Samarbejdsforum vedr. brandforebyggelse om de fire initiativer til et udvidet brandsyn, som udsprang af Folketingets beslutning V 75.

Med udgangspunkt i disse overordnede rammer inviterede Beredskabsstyrelsen i september 2021 en række offentlige og private interessenter og aktører på brandområdet til at byde ind med deres viden og kompetencer. Denne rapport med et katalog af konkrete forslag og gode råd er resultatet af en række tværgående drøftelser, faglige bidrag og undersøgelser i perioden oktober 2021 – marts 2022. Med afsæt i de givne rammer påbegyndte ekspertgruppen den 4. oktober 2021 arbejdet med at drøfte og samle en række enkle, målrettede og implementerbare forslag til, hvordan brandsikkerheden kan styrkes på plejeinstitutioner.

Der er i ekspertgruppen bred enighed om, at også personalet er en vigtig faktor for så vidt angår den samlede brandsikkerhed. Personalets viden og handlingsparathed indgår i et tæt samspil med hhv. bygningernes indretning og de brandtekniske installationer. Ekspertgruppen har samtidig identificeret en række overordnede risikofaktorer og problemstillinger, som udfordrer brandsikkerheden, herunder rygning og manglende uddannelse og viden om brandsikkerhed hos personalet.

Ekspertgruppen ønsker imidlertid ikke at foreslå hverken et rygeforbud eller ændringer i personalenormeringerne, idet disse forhold – og deres indbyggede dilemmaer og hensyn – igennem årene løbende har været genstand for og er behandlet i politisk regi. Fokus i ekspertgruppens arbejde har derfor været på at fremsætte realistiske forslag, som kan afhjælpe det faktum, at en del beboere ryger, og personalet ofte må løbe stærkt på de danske plejeinstitutioner.

De 15 forslag og gode råd er tænkt som inspiration til de relevante myndigheder om, hvordan brandsikkerheden på plejehjem kan styrkes via en række forskellige virkemidler, som allerede kendes og anvendes i dag, f.eks. ved instruktion, øvelser, uddannelse, data, digitalisering, erfaringsudveksling og brandsyn, drift og vedligehold af brandtekniske installationer, andet materiel, døre og hjælpemidler.

Forslagene spænder også fra forholdsvis lavpraktiske løsninger til større projekter, der kræver nærmere undersøgelser og involvering af relevante myndigheder. Visse forslag vil også forudsætte, at man lokalt kan finde den nødvendige finansiering, såfremt man ønsker at arbejde videre med en implementering. Det vil ud fra de lokale forhold være op til en lokal vurdering og prioritering, hvilke forslag der evt. skal eller bør realiseres.

De to ministre samt relevante ressortministerier vil efterfølgende vurdere, om der er forslag, der kan implementeres direkte, samt hvilke forslag, der i øvrigt bør arbejdes videre med eller undersøges nærmere.

Nedenfor ses en oversigt over forslagene. De enkelte forslag vil nærmere blive gennemgået og uddybet i kapitel 5, hvor der ligeledes er angivet den/de oprindelige forslagsstillere på det enkelte forslag.

Forslag til forbedring af brandsikkerheden på plejehjem
1. Brandforebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i Brandsikker Bolig
2. Forberedelse af personale – instruktion og øvelser
3. Ophængning af action cards
4. Reetablering af den interaktive brandskole på Brandparat.dk
5. Certifikat til grundkursus i brand for sundhedspersonale
6. Erfaringsudveksling om redningsberedskabernes praksis på brandsynsområdet med særligt fokus på brandsynsindberetninger
7. Temabrandsyn med særlige fokusområder
8. Undersøge muligheden for automatisk opsamling af adressen i ny ODIN, når der er sket en brandulykke på et brandsynsobjekt
9. Opsætning af mobile slukningsanlæg hos særligt udsatte borgere
10. Brug af transportable ABA-anlæg til opsætning hos særligt udsatte beboere i de institutioner, hvor der ikke er lovkrav om ABA-anlæg
11. Deaktivering af tekøkkener o.l. eller installation af komfurvagt
12. Opdatering af ældre ABA-anlæg
13. Installation af ABA-anlæg i ældre plejehjem
14. Sikre døre mellem flugtvej og boligenhed med ABDL og moderne friløbssumpumper
15. Forbedret evakuering og redning gennem døre til flugtvejsgange eller døre til det fri

Blandt de emner, som ikke blev inkluderet i selve forslagskataloget (kapitel 5), er en række idéer til forslag, som umiddelbart antages at forudsætte/kræve lovændringer inden for

byggelovgivningen, og som derfor vurderes at falde uden for ekspertgruppens opdrag (samlet i kapitel 6). Der er tale om forslag fra de kommunale redningsberedskaber, sikkerhedsbranchen og rådgiverbranchen. En række medlemmer af Ekspertgruppen (særligt fra Sikkerhedsbranchen og Danske Beredskabers side) har fra starten af fundet, at en sådan begrænsning især i forhold til bygningsreglementet ville reducere ekspertgruppens mulighed for at fremkomme med effektive forslag til tiltag.

I løbet af de i ekspertgruppen i alt først afholdte otte møder fra oktober 2021 til marts 2022 samt igen i løbet af marts 2023 har engagementet og arbejdsindsatsen fra alle medlemmerne været stor, og drøftelserne har været mange. Møderne er afholdt i workshop format, og forslagene er drøftet og udviklet gennem sparring i disse workshops. Afhængig af de enkelte medlemmers egne (og branchers) erfaringer og tilhørsforhold har der i sagens natur været forskellige tilgange og holdninger til de forskellige emner, men netop de faglige forskelligheder har også været en styrke i arbejdet. Det overordnede fælles ønske om i muligt omfang at styrke brandsikkerheden på landets plejeinstitutioner har klart været alles mål.

Det er således en samlet ekspertgruppe, som står bag rapporten.

2. Nyt fokus på brandsikkerheden

På Farsøthus Plejecenter i Allingåbro opstod den 3. august 2018 en brand, hvor tre beboere omkom. En efterfølgende undersøgelse af branden viste, at den brandramte del af bygningen ikke levede op til reglerne for brandsikkerhed.

Branden skærpede opmærksomheden på den manglende brandsikkerhed på landets plejehjem, og der er siden gennemført en række tiltag, der generelt styrker brandsikkerheden.

2.a. Initiativer i forhold til brandkrav i henhold til byggelovgivningen

På opfordring fra den daværende transport-, bygnings- og boligminister blev der som følge af branden på Farsøthus Plejecenter iværksat en større undersøgelse i kommunerne af brandsikkerheden på landets plejehjem. Undersøgelsen forløb fra oktober 2018 til januar 2020. Resultatet af undersøgelsen blev offentliggjort i en rapport udgivet af det rådgivende ingeniørfirma, NIRAS, den 12. marts 2020.

Undersøgelsen viste, at der i langt de fleste af landets kommuner var en eller flere plejehjem, hvor brandsikkerheden ikke var i overensstemmelse med de krav i bygningsreglementet, som var gældende på det tidspunkt, hvor plejehjemsinstitutionerne var blevet opført eller væsentligt ombygget. Den manglende brandsikkerhed skyldtes primært enten dispensationer givet af kommunerne eller manglende overholdelse af gældende regler. Ifølge undersøgelsen gjaldt dette først og fremmest bygningsreglementets krav om sprinkling i plejehjem i fleretasers bygninger.

Undersøgelsen blev i kommunerne fulgt op af en lovliggørelse af de kommunale plejehjem, der ikke levede op til de relevante brandkrav og ikke havde fået meddelt dispensation af kommunen.

Undersøgelsen og den efterfølgende lovliggørelsesproces har ad flere omgange været behandlet i Folketinget i form af samråd, hasteforespørgselsdebat, §20-spørgsmål, boligudvalgsspørgsmål og ordførermøder. Parallelt med undersøgelsen vedtog Folketinget endvidere den 20. februar 2019 forslag til vedtagelse *V 75 Om brandsikkerhed i pleje- og ældreboliger* (se afsnit 2.c.). Dette medførte bl.a. en præcisering af kravene i bygningsreglementet omkring dispensationer, så det nu tydeligt fremgår, at kommunen ikke må meddele dispensation fra funktionskrav, hvor hensynet bag er sikkerheds- eller sundhedshensyn. Dette gælder bl.a. funktionsbaserede brandkrav.

Fakta om plejehjem målrettet ældre

Der findes flere boligformer målrettet svækkede ældre: 1) plejehjem efter § 192 i serviceloven (under udfasning), 2) almene plejeboliger og 3) friplejeboliger. I alle boligformerne vil borgerne kunne modtage hjælp og pleje, og der er ansat personale til at hjælpe beboerne hele døgnet. I daglig tale bliver de tre boligformer ofte omtalt under samlebetegnelsen "plejehjem". Langt de fleste plejehjem i dag er såkaldte plejecentre, hvor beboerne bor i plejeboliger. Plejeboligerne er indrettet med henblik på at betjene personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Plejeboliger etableres efter almenboligloven, beboerne er lejere, og der skal oprettes en lejekontrakt. Almene boliger er omfattet af reglerne for balanceleje, hvorefter udgifter skal dækkes af tilsvarende lejeindtægter. Plejeboligerne er en del af den kommunale boligforsyning, og de kan være drevet af både kommunen, en selvejende almen ældreboliginstitution, en almen boligorganisation eller en selvejende institution.

2.b. De kommunale redningsberedskabers særlige aktiviteter

De kommunale redningsberedskaber har både før og siden august 2018 forestået en lang række særlige tiltag for at se på brandsikkerheden på plejehjem i deres område – enten alene i beredskabet eller i samarbejde med ejerkommunerne. Der er tale om frivillige tiltag ud over det lovpligtige brandsyn, herunder også udnyttelse af muligheden for f.eks. uvarslede besøg, temabrandsyn mv.

Det er den enkelte kommune, der som bygningsmyndighed er samarbejdspart med beredskabet ift. brandsikkerheden på plejehjem beliggende i kommunen, og der kan være forskelle i tiltagene fra kommune til kommune på grund af forskellig bygningsmasse, forskellige behov og forskellig ressourceprioritering. Af de mest gennemførte tiltag kan bl.a. nævnes:

- Temabrandsyn på plejehjem beliggende i kommunen, f.eks. med et særligt fokus på anvendelse af flugtvejsgange eller korrekt brug af branddøre, men også ekstraordinære brandsyn - bl.a. gennemført som "døgnet rundt"-brandsyn for at skærpe opmærksomheden på, at brand også kan opstå på tidspunkter, hvor ledelsen eller pedellerne ikke er til stede.
- Udvidet gennemførelse af kursus i Elementær Brandbekæmpelse på plejehjem, nogle steder uddannelse af særligt brandansvarlige for hver plejehjem samt oprettelse af netværk på tværs af hjemmenes brandansvarlige.
- Udarbejdelse af generelle vejledninger ud fra lokale behov, med de mest relevante opmærksomhedspunkter beskrevet.
- Informationsmøder om brandsikkerhed for plejehjemsledere og ledende personale.
- Deltagelse i dialogmøder om brandsikkerhed med direktører mv. fra kommunerne, brandtekniske sagsbehandlere, bygningsmyndighederne, ejendomscentre o.l.
- Udvidede brandgennemgange, som har et langt bredere fokus end brandsynet og som evt. afsluttes med relevante anbefalinger til brandsikkerhedsmæssige forbedringer.
- Bistand til bygningsmyndighederne i forbindelse med udfyldelse af spørgeskemaundersøgelsen fra NIRAS, hvor beredskabet har gennemgået arkiver, byggetilladelser, politiske referater, lovgivning samt udarbejdet rapporter om de brandsikkerhedsmæssige forhold.
- Inddragelse i valget af de rette løsninger i kommunernes "lovliggørelsessager".

2.c. V 75

Forsvarsministeriet og daværende Indenrigs- og Boligministeriet har siden Folketingets vedtagelse af V 75 *Om brandsikkerhed i pleje- og ældreboliger* arbejdet med at implementere de politiske intentioner om at styrke brandsikkerheden.

Det indebærer bl.a., at kravene i byggelovgivningen om dispensation er blevet præciseret og skærpet, ligesom der i samarbejde med Beredskabsstyrelsen er udarbejdet en model med forslag til at styrke brandsikkerheden på plejehjem inden for rammerne af beredskabslovgivningen. Det har imidlertid ikke før ekspertgruppens arbejde været muligt at opnå enighed om forslag inden for rammerne af byggelovgivningen.

Modellen omfatter fire initiativer:

- a. Øget fokus på og erfaringsudveksling om de kommunale redningsberedskabers praksis på området
- b. Opfordring til de kommunale redningsberedskaber om at gennemføre temabrandsyn med særlige fokusområder
- c. Opfordring til de kommunale redningsberedskaber om at gennemføre uanmeldte brandsyn (med fokus på brugen af bygningen)
- d. Øget fokus på, at de kommunale redningsberedskaber indberetter til rette myndighed, hvis der ved brandsyn konstateres et forhold, der vurderes at være i strid med anden lovgivning

V 75 af 20.2.2019

“Folketinget tager brandsikkerhedsproblemerne i plejeboliger meget alvorligt, og regeringen forpligtes til at iværksætte tiltag til styrkelse af sikringen mod brand. Dispensationer fra bygningsreglementets brandkrav skal tidsbegrænses, og det lovpligtige brandsyn i plejeboliger udvides. Med iværksættelsen af certificeringsordningen sikres det, at teknisk byggesagsbehandling vedrørende brandforhold fremover varetages af godkendte virksomheder.”

Forsvarsministeriet, Beredskabsstyrelsen, Danske Beredskaber og KL aftalte i marts 2021, at de konkrete initiativer skulle drøftes nærmere af de faglige eksperter fra hhv. Beredskabsstyrelsen, Bolig- og Planstyrelsen og de kommunale redningsberedskaber i det Permanente Samarbejdsforum vedr. brandforebyggelse, som var blevet nedsat i regi af Beredskabsstyrelsen i 2020.

Arbejdet med de fire initiativer blev samtidig genstand for en række politiske spørgsmål til Boligudvalget og Forsvarsudvalget, hvor forsvarsministeren bl.a. blev bedt om at redegøre for forslaget til model, der fra visse sider - herunder af Danske Beredskaber - var blevet kritiseret for at være for uambitiøs og for ikke at tage højde for samspillet mellem beredskabslovgivningen og byggelovgivningen. I forbindelse med det fælles udspil i juni 2021 var det derfor naturligt at lade de hidtidige drøftelser og tanker vedrørende de fire initiativer i det Permanente Samarbejdsforum indgå i ekspertgruppens arbejde på en mere tværgående måde.

De fire initiativer i ekspertgruppens arbejde

De fortsatte drøftelser vedrørende fire initiativer foregik efter aftale med ekspertgruppen bilateralt mellem Beredskabsstyrelsen og Danske Beredskaber, hvorefter den øvrige kreds blev orienteret. Der var overordnet enighed om, at vurderingen af de fire initiativer bør tage afsæt i, at der de seneste tre år er arbejdet intensivt med brandsynsområdet. Tiden er derfor en anden, end da V 75 blev vedtaget i februar 2019, og også efter at modellen med de fire initiativer blev udarbejdet.

Blandt de mest væsentlige tiltag kan nævnes de kommunale redningsberedskabers frivillige indsatser, de driftsmæssige forskrifters endelige overgang fra beredskabslovgivningen til byggelovgivningen pr. 1. januar 2022 samt ikrafttrædelsen samme dag af en ny og revideret brandsynsbekendtgørelse, som bl.a. afspejler bygningsreglementets terminologi.

Brandsynsbekendtgørelsen blev i løbet af foråret 2022 fulgt op af en ny brandsynsvejledning, der bl.a. adresserer praksis i lyset af den nye brandsynsbekendtgørelse og også substansen i initiativerne c og d. I brandsynsvejledningen er også indarbejdet svar på en række af de spørgsmål,

som er stillet af landets brandsynsmyndigheder på en række kurser, som Danske Beredskaber har afholdt ultimo 2021 og primo 2022 for at genopfriske og supplere kompetencer og best practice i lyset af regelændringerne pr. 1. januar 2022.

Både brandsynsbekendtgørelsen og vejledningen er milepæle i den løbende udvikling og styrkelse af brandsyn, og er resultatet af et meget tæt samarbejde i en underarbejdsgruppe til det Permanente Samarbejdsforum vedr. brandforebyggelse.

Samarbejdsforummet er i sig selv også en milepæl inden for erfaringsudveksling om brandsyn. Dets etablering udgør hovedanbefalingen fra en tidligere arbejdsgruppe i regi af Beredskabsstyrelsen, som i 2019 formulerede i alt 33 konkrete anbefalinger til videreudvikling af brandsyn som et fortsat effektivt værktøj i brandforebyggelsen. Størstedelen af anbefalingerne er siden indgået i eller er blevet implementeret gennem arbejdet med hhv. brandsynsbekendtgørelsen- og vejledningen.

Dele af de fire initiativer indgår nu i forslag nr. 6 og 7 i forslagskataloget.

Det bemærkes, at de fire initiativer ikke er udtryk for en udvidelse af de eksisterende beføjelser eller opgaver for de kommunale redningsberedskaber i relation til brandsyn.

Fakta om brandsyn

Hvert år gennemfører de kommunale redningsberedskaber ca. 30.000 brandsyn i forskellige bygninger, lokaler og virksomheder.

Formålet med brandsyn er at forebygge eller formidske faren for brand samt medvirke til, at der sikres forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder i tilfælde af brand.

Brandsyn udføres med hjemmel i brandsynsbekendtgørelsen, BEK nr. 2341 af 09/12/2021 [Bekendtgørelse om brandsyn \(retsinformation.dk\)](#).

Ved brandsyn på plejehjem føres tilsyn med de driftsmæssige forhold, dvs. brugen af bygningerne. Kontrollen med de bygningsmæssige forhold, herunder de brandtekniske installationer, udføres af de kommunale bygningsmyndigheder i henhold til byggelovgivningen.

Beredskabsstyrelsen indhenter årligt redningsberedskabernes opgørelse af bl.a. pligtige brandsynsobjekter, antal gennemførte brandsyn samt antal forbud og påbud per brandsynskategori. På baggrund af indberetningerne udarbejdes statistikken "brandsynstal", som offentliggøres på www.brs.dk.

Brandsynskategori 3 "Plejehjem med flere end 10 sovepladser" indeholder: a. Plejeboliger, b. Plejehjem, c. Sygehuse /kan være opdelt pr. sengeafsnit, d. Ældreboliger, e. Lign. institutioner med soverumsafsnit

Der er i alt i 2020 registreret 2.542 objekter for hele kategori 3 – heraf består kategorierne plejeboliger, plejehjem og ældreboliger af ca. 2.000 objekter (plejehjem).

3. Ekspertgruppens arbejde

Beredskabsstyrelsen sendte den 22. september 2021 en invitation til en lang række offentlige og private interessenter og aktører på brandområdet, herunder KL og Danske Beredskaber, til at deltage i ekspertgruppen. Invitationen var vedlagt et kommissorium for ekspertgruppens arbejde. (se bilag 2)

På baggrund af tilbagemeldingerne kunne ekspertgruppen holde det første rammesættende møde den 4. oktober 2021.

3.1. Organisering

Formandskabet og sekretariatsfunktionen for ekspertgruppen er blevet varetaget af Beredskabsstyrelsen (kontoret for Brandforebyggelse). Derudover har følgende myndigheder og organisationer m.fl. været repræsenteret:

- De kommunale redningsberedskaber (v. seks forskellige kommunale redningsberedskaber, udpeget af KL)
- Danske Beredskaber
- Social- og Boligstyrelsen
- DBI (Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut)
- FRI (Foreningen af Rådgivende Ingeniører, v. COWI og Henry Berthelsen A/S)
- SikkerhedsBranchen
- Det daværende Social- og Ældreministerium
- Beredskabsstyrelsen (fem repræsentanter fra tre forskellige fagkontorer)

På det første og andet møde i ekspertgruppen deltog endvidere en repræsentant for de kommunale plejeinstitutionsledere udpeget af KL. KL valgte imidlertid efter det andet møde at trække repræsentanten fra ekspertgruppen, idet KL ikke kunne se sig selv bidrage med yderligere i lyset af de udstukne rammer for ekspertgruppens arbejde og de mange frivillige tiltag for at forbedre brandsikkerheden, som allerede er blevet iværksat i kommunerne.

Formandskabet havde forståelse for synspunkterne, men fandt det også beklageligt ikke at have plejeinstitutionernes erfaringer og synspunkter direkte repræsenteret. KL har siden fulgt arbejdet fra sidelinjen, ligesom KL har modtaget det endelige rapportudkast til eventuel kommentering.

3.2. Arbejdsprocessen

I det fælles udspil fra forsvarsministeren og indenrigs- og boligministeren blev der lagt op til formulering af konkrete forslag inden udgangen af 2021. Afleveringen af et samlet katalog med forslag til departementerne blev derfor fastsat til senest den 26. november 2021.

Grundet den meget stramme tidsplan blev der oprindeligt fra Beredskabsstyrelsens side planlagt blot tre møder i ekspertgruppen, hhv. den 4. og 25. oktober samt den 10. november 2021, som på grund af de generelle samfundsmæssige udfordringer med COVID-19 også måtte foregå on-line fremfor den mere interaktive fysiske mødeform.

Deltagerne forventedes i stedet at arbejde intensivt mellem møderne, og blev bl.a. bedt om løbende at fremsende udkast til forslag. For hvert forslag skulle udfyldes en skabelon med følgende oplysninger:

- 1) formål (hvorfor),
- 2) virkemidler (hvordan),
- 3) forventet effekt,
- 4) tidshorisont for implementering og
- 5) eventuelle økonomiske konsekvenser

Beredskabsstyrelsen opfordrede samtidig medlemmerne til at samarbejde bilateralt med henblik på at målrette og formulere mulige forslag. Det blev understreget, at der ikke var krav om konsensus – det stod alle frit for at fremsætte et forslag.

Den planlagte arbejdsform ændrede imidlertid hurtigt karakter, da arbejdet viste sig mere omfattende og komplekst end oprindeligt forventet. En mangfoldighed af emner, spørgsmål og ideer blev født ind i ekspertgruppens møder og skabte behov for at indhente yderligere data og tværgående erfaringer (også de positive eksempler), som kunne underbygge og målrette forslagene. Til inspiration indgik også hovedpunkter fra projekter i sammenlignelige brancher.

Beredskabsstyrelsen anmodede derfor på ekspertgruppens vegne de to departementer om en udskydelse af afleveringsfristen for forslagskataloget, idet det ikke var realistisk at gennemføre de nødvendige undersøgelser og drøftelser mv. inden et endelig produkt skulle foreligge ultimo november 2021.

Med Forsvarsministeriets og Indenrigs- og Boligministeriets accept blev fristen forlænget til den 1. april 2022, og drøftelserne kunne derefter fortsætte på yderligere fem møder hhv. den 11. januar og 9. februar samt den 7., 9. og 24. marts 2022.

Inspiration på ekspertgruppens møder

- Hovedkonklusionerne fra rapporten om branden på Farsøhthuset (v. DBI)
- Hovedkonklusionerne fra NIRAS rapporten af 12. marts 2020 (v. Bolig- og Planstyrelsen)
- Kommunernes og Bolig- og Planstyrelsens indsatser efter branden på Farsøhthuset (v. Bolig- og Planstyrelsen)
- Hovedpunkterne fra Rise/DTU/Rambølls spørgeundersøgelse på dagcentre 2017-2018 (v. Beredskabsstyrelsen)
- De foreløbige erfaringer fra pilotprojektet "Brandsikkert Botilbud" (v. Beredskabsstyrelsen)
- Relevante pointer fra Den Nationale Forebyggelsesstrategi (v. Beredskabsstyrelsen)
- De kommunale redningsberedskabers observationer vedr. brandsyn og indsatser på plejehjem (v. Danske Beredskaber)
- Data vedr. brandtidspunkter, brandårsager, brandspredning og blinde ABA-alarmer (v. Beredskabsstyrelsen)
- De fire initiativer i V75 (v. Beredskabsstyrelsen)
- Detektorleverandørers praksis (v. SikkerhedsBranchen)

3.c. Ekspertgruppens drøftelser og valg af emner

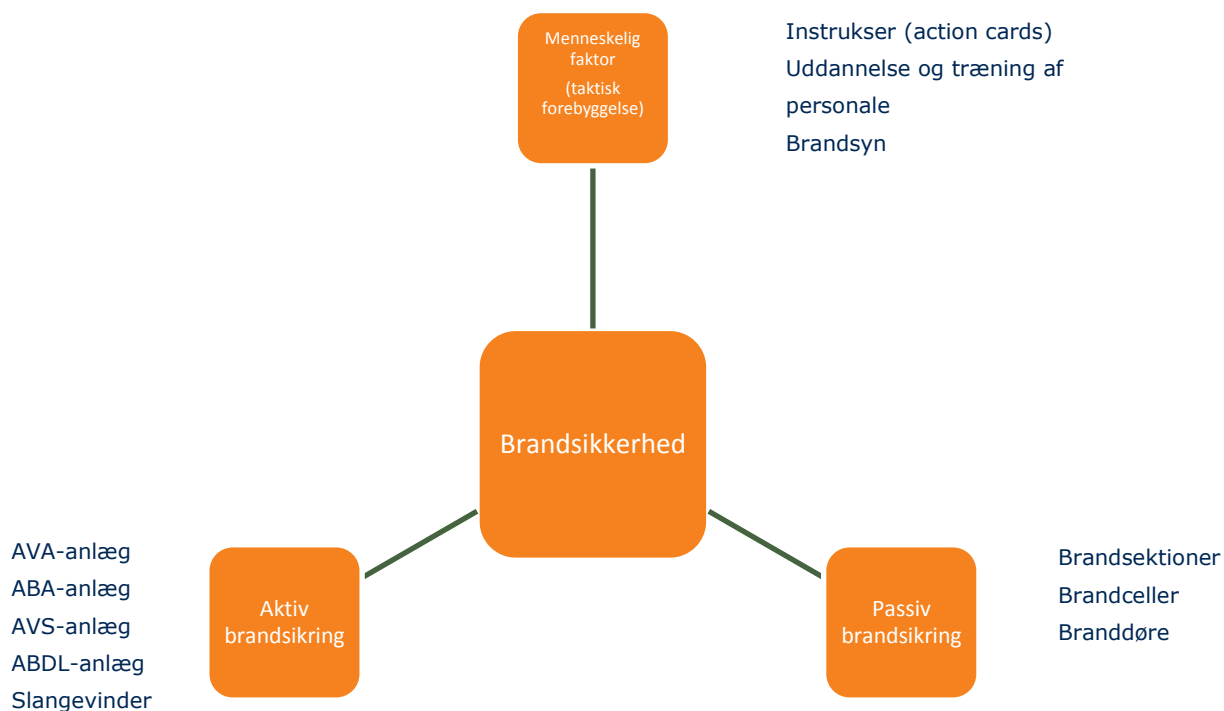
Processen fra den indledende "brainstorm" til udvælgelse af de endelige forslag er først og fremmest blevet defineret af de givne rammer og afgrænsninger i opdraget fra de to ministerier.

I kommissoriet er beskrevet en definition af "plejehjem", som læner sig op ad bygningsreglementet og beredskabslovgivningens definition på et brandsynsobjekt¹. Dernæst stipulerer kom-

¹ "Bygninger til natophold, hvor personer som udgangspunkt ikke kan bringe sig selv i sikkerhed, og som har soverumsafsnit med flere end 10 sovepladser". Dvs., at selvstændigt beliggende ældreboliger ikke er omfattet. Ældreboliger er indrettet specielt til ældre med nedsat funktionsevne, og er uden personale tilknyttet. Beboeren skal derfor være i stand til at klare sig hjemme uden hjælp døgnet rundt. Ældreboliger ligger dog ofte fysisk i tilknytning til plejehjem/plejecentre.

missoriet, at forslagene ikke må forudsætte lovændringer, herunder forudsætningsvist også ændringer i bygningsreglementet, hvilket i praksis ville betyde en afgrænsning af de forslag, som ekspertgruppen potentielt kunne stille. En række medlemmer af Ekspertgruppen (særligt fra Sikkerhedsbranchens og Danske Beredskabers side) fandt, at en sådan afgrænsning især i forhold til bygningsreglementet ville reducere ekspertgruppens mulighed for at fremkomme med effektive forslag til tiltag.

Der var allerede på første møde bred enighed om, at personalet kan bidrage til brandsikkerheden. Deres viden og handlingsparathed indgår i et tæt samspil med hhv. bygningernes indretning og de brandtekniske installationer samt andet materiel til aktiv brandbekæmpelse. Når alle elementer fungerer og understøtter hinanden, skabes umiddelbart grundlag for en høj brandsikkerhed på den enkelte plejehjem.

Medlemmer af ekspertgruppen identificerede samtidig en række overordnede risikofaktorer og problemstillinger, som udfordrer brandsikkerheden:

Ryging, personalenormering- og udskiftning, manglende parathed og uddannelse hos personalet, åbenstående døre, indretning af flugtveje med møbler samt forældede eller manglende brandtekniske installationer på især de ældre plejehjem.

Når ønsket om en generel høj brandsikkerhed møder dagligdagen på et plejehjem, opstår en række dilemmaer f.eks. hensynet til beboernes livskvalitet (f.eks. rygning og indretning af egen bolig og fællesarealer) samt ressourcerne på den enkelte plejehjem, som i forvejen kan være udfordret af en række "konkurrerende" hensyn og krav, som også skal efterleves. De enkelte plejehjems bygninger er heller ikke konstrueret eller indrettet ens eller på samme tidspunkt, hvilket også er indgået i ekspertgruppens overvejelser.

Fokus i ekspertgruppens arbejde har derfor været på at fremsætte realistiske forslag inden for den definerede forudsætningsramme, som bl.a. tager højde for de personalemæssige rammer samt det forhold, at en del beboere ryger i deres private værelser/lejligheder på plejehjem, samt det forhold, at der ikke umiddelbart kan fremsættes forslag, der indebærer/medfører ændringer af byggelovgivningen.

Andre væsentlige problemstillinger som indretning af hyggelokke i flugtvejsgange er blevet drøftet, men ikke adresseret i et forslag, idet forholdet er blevet påtalt af redningsberedskaberne igennem mange år, og allerede er reguleret i bygningsreglementet. Her fortsætter redningsberedskaberne dialogen med de enkelte plejehjem og med evt. at sanktionere efter de gældende bestemmelser.

3.d. Valg af de endelige forslag

De mange gode udvekslinger, tanker og input fra ekspertgruppens møder blev sammen med enkelte skriftlige bidrag fastholdt i et levende arbejdsdokument med en "bruttoliste" af idéer og mulige emner til forslag, som derefter alle blev gennemgået såvel i plenum som i arbejdet med workshops. På møderne blev listen løbende indsnævret og tilpasset til de nuværende 15 emner, som blev fordelt til relevante tovholdere mhp. formulering af de konkrete forslag. De endelige udkast til forslag blev efterfølgende drøftet og suppleret på de sidste møder i ekspertgruppen, parallelt med færdiggørelsen af den øvrige del af rapporten.

De 15 forslag er ikke prioriteret og er tænkt som et inspirationskatalog, der adresserer en forholdsvis bred palet af faglige emner - f.eks. brandtekniske installationer, døre, hjælpemidler og materiel, uddannelse, instruktion af personale, digitalisering og brandsyn. Forslagene er også målrettet forskellige aktører, og spænder fra relativt nemme løsninger til større projekter, som kræver nærmere undersøgelser og en vis investering af ressourcer. Effekten af de enkelte forslag og økonomien herved har det dog kun i begrænset omfang været muligt at belyse.

Alle forslagene er i øvrigt tiltag baseret på kendte virkemidler, som erfaringsmæssigt i større eller mindre grad influerer på brandsikkerheden og i et vist omfang allerede anvendes, bl.a. som følge af de hidtidige mange frivillige indsatser i kommunerne. De vurderes også alle at kunne anvendes inden for rammerne af gældende love og bestemmelser, og det vil derfor i sidste ende være op til den enkelte plejehjem, borger eller anden "slutbruger" af forslaget at vurdere værdien i forslaget og dets gennemførelse i praksis.

Blandt de emner, der ikke blev inkluderet i forslagskataloget, er en række idéer til forslag, som flere medlemmer af ekspertgruppen (herunder fra Danske Beredskaber, Sikkerhedsbranchen, FRI m.fl.) fandt væsentlige, men som faldt uden for ekspertgruppens ramme og kommissorium. Disse er i stedet gengivet i rapportens kapitel 6.

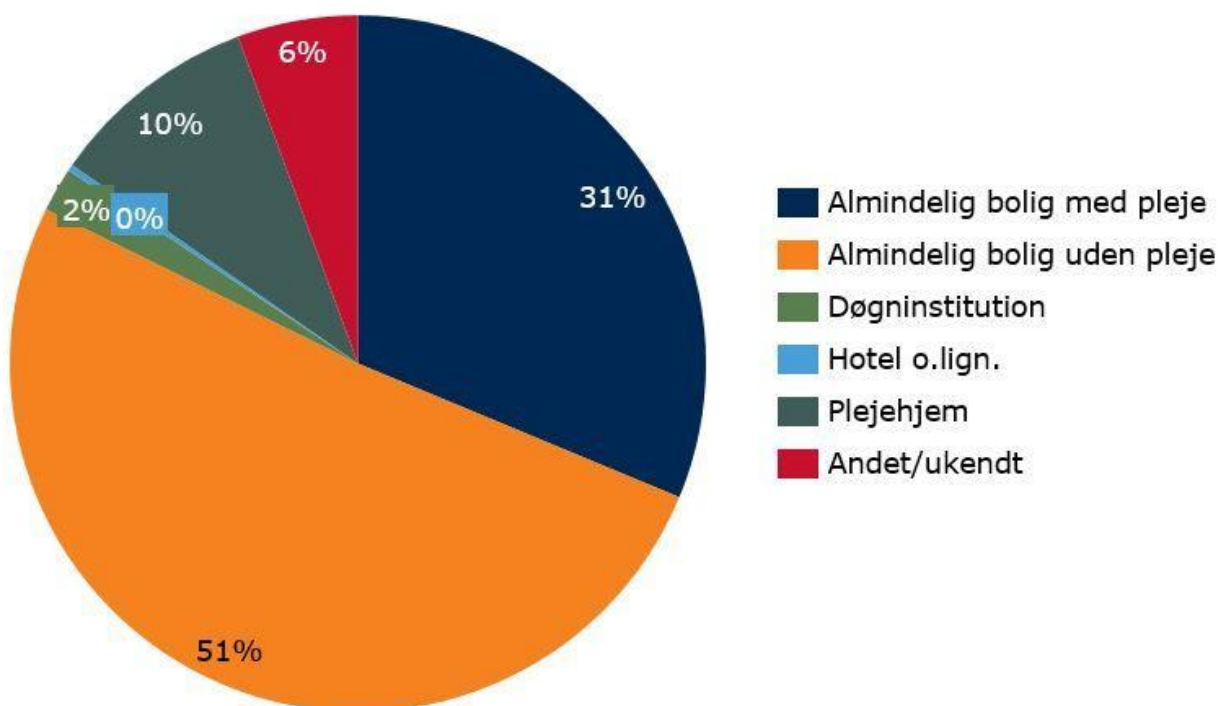
4. Videndeling og data

Det har været væsentligt for ekspertgruppens arbejde, at drøftelserne er foregået på et oplyst grundlag baseret på evidens og empiri. Beredskabsstyrelsens Center for Viden og Analyse (VIA) har derfor spillet en vigtig rolle i afdækningen af, hvilke emner og problematikker, som ekspertgruppen har valgt at fokusere på og evt. arbejde videre med som konkrete forslag.

VIA har bl.a. præsenteret og fordelt eksisterende viden fra tidligere projekter og rapporter udarbejdet af Beredskabsstyrelsen, herunder relevant statistisk materiale fra en større praksisundersøgelse vedr. brandsyn (2018) og de seneste års undersøgelser af dødsbrande, baseret på data fra "dødsbrandsdatabasen"².

Oplysninger fra dødsbrandsdatabasen, 2016-2022 (N=339)

- 10% af alle dødsbrande sker på plejehjem

Kilde: Beredskabsstyrelsen og NKC, National Kriminalteknisk Center

Ekspertgruppen er endvidere til inspiration blevet orienteret om hovedpunkterne fra en større Rise/DTU/Rambøll undersøgelse, hvor plejere fra en række forskellige dagcentre i Danmark blev stillet en række spørgsmål omkring evakueringsøvelser, roller og oplæring af nyansatte samt enkelte forsknings- og analyseprojekter i andre brancher med lignende problematikker omkring brandsikkerhed. Her har de foreløbige erfaringer fra gennemførelse af pilotprojektet 'Brandsikkert botilbud' på Fyn (støttet af Trygfonden) især været interessante pga. de mange fælles udfordringer for især personalet på hhv. botilbud og plejehjem.

² Beredskabsstyrelsen driver den danske database over dødsbrande og omkomne i brand. Oplysningerne indsamles i et samarbejde med Rigspolitiet, udvalgte afsnit på Righospitalet og pba. et systematisk indsamling af presseklip.

VIA har derudover enten af egen drift eller på anmodning fra ekspertgruppen nærmere undersøgt tilgængelige data på en række specifikke områder, som har haft ekspertgruppens interesse.

4.a. Redningsberedskabernes Online Dataregistrerings- og Indberetningssystem (ODIN)

Indberetningssystemet ODIN indsamler VIA en mængde data om bl.a. brande. Når det kommunale redningsberedskab rykker ud til en hændelse, udfylder de efterfølgende en rapport med en række oplysninger om indsatsen i ODIN. ODIN består af obligatoriske indberetninger fra det kommunale brandvæsen.

ODIN er grundlaget for statistik om redningsberedskabet, og anvendes af flere aktører og i mange forskellige sammenhænge. ODIN-data indgår bl.a. i den statistiske årspublikation "Redningsberedskabet i tal" samt i næsten alle rapporter, som VIA producerer om f.eks. dødsbrande, brandårsager og blinde alarmer.

Specifikt til brug for ekspertgruppens drøftelser og overvejelser er der trukket og undersøgt data om følgende emner:

Blinde ABA alarmer, alarmeringstidspunkter, formodede brandårsager, brandårsager med brandspredning samt udfordringer ved tilkald af brandvæsenet (manglende nøgler, låste døre, gemte nøglebokse mv.).

Registreres i ODIN ved en institutionsbrand

Alarmering: ABA (bosted), Bygn.brand-Institution.

Skadested: koordinater på adressen, ABA-oplysninger

Indsats: opgaver (brandslukning, eftersyn, ventilation, evakuering), objekter (bygning, person), døde og tilskadekomne

Bygningsbrand: indikation af brandens størrelse ved ankomst, rum, brandspredning mm.

Brandopl.: brandforløb ved ankomst, formodede årsager, slukning, brandspredning, brandteknisk udstyr, brandsynsobjekt

Redningsopl.: redningsmetode, evakuerede mm.

Beskrivelse: beskrivelse af indsatsen

Stationer/Køretøjer/Personer/Materiel: antal, opgaver, responstid, indsatsvarighed mm.

Oplysninger der ikke er registreret i ODIN

Oplysningerne fra personer, som var på skadestedet f.eks. plejepersonalet.

En oversigt over tidspunkter for, hvornår der senest er gået brandsyn på det brandobjekt, hvor der nu har været en brandhændelse.

Det skal bemærkes, at indberetninger i ODIN vedrørende brandårsager, er indsatslederens bedste bud (formodet årsag) på, hvad der er sket. Baseret på indberetningerne er de fem hyppigste formodede oplyste brandårsager i plejeinstitutioner med over 10 sovepladser (2016-2022): Uforsigtighed ved rygning (58,4%), forkert brug af materiale/produkt ifm. madlavning (11,2%), fejl eller forkert brug af El (10,5%), varmekilde for tæt på brandbart materiale (6,8%) og anden håndtering/kontrol med åben ild (4,1%).

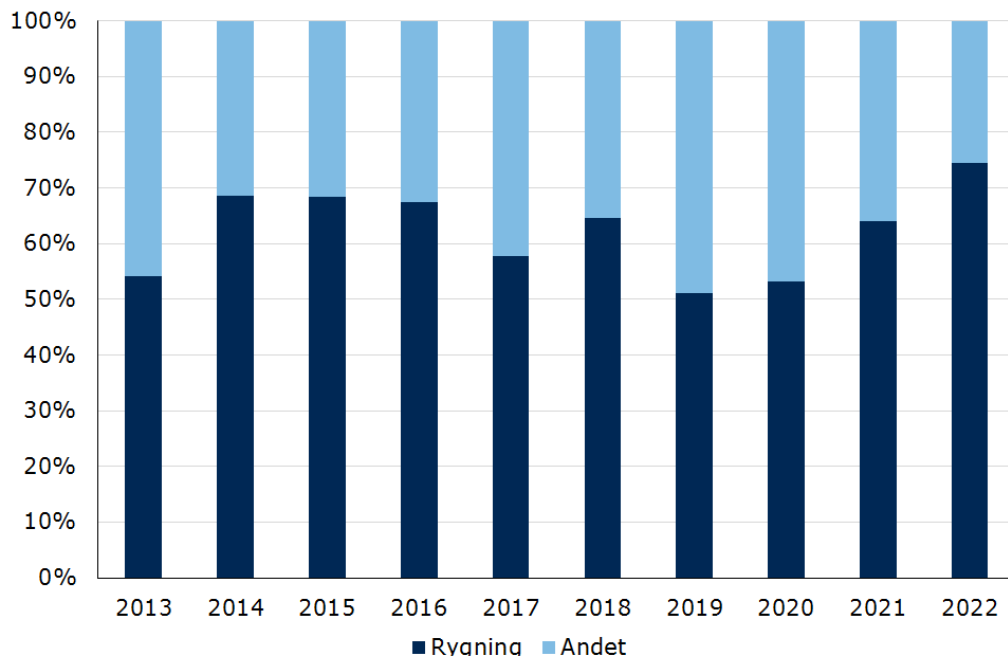
Derudover indeholder ODIN-rapporter alene hændelser, hvor det har været nødvendigt at tilkalde brandvæsenet. Det betyder, at der sandsynligvis er et mørketal med "nærved hændelser", som der ikke føres statistik over.

For at få et endnu bedre datagrundlag opfordrer ekspertgruppen i forslag nr. 12 til, at det undersøges, om brandsynsoplysninger kan implementeres på en bedre måde i ODIN, f.eks. ved hjælp af automatisk overførsel af adressen, når der er brandsynsobjekter på adressen.

4.b. Rygning – den primære brandårsag

Tobaksrygning er en væsentlig årsag bag dødsbrande i Danmark, og har ifølge dødsbrandsdatabasen ofte udgjort langt over halvdelen af årsagen til dødsbrandene de sidste 10 år (mørkeblå markering i tabellen).

Kilde: Beredskabsstyrelsen og NKC, National Kriminateknisk Center

Rygning er endvidere den primære årsag til dødsfald som følge af brand på plejehjem. I 2020 -til 2022 var rygning den formodede årsag til næsten 2/3 af alle brande på plejehjem og den formodede årsag til samtlige 13 dødsbrande i perioden. Samme tendens ses også for tidligere år.

På alle parametre udgør rygning således en betydelig risikofaktor. Med udgangspunkt i brandsikkerheden er det derfor ekspertgruppens faglige vurdering, at et forbud mod rygning på landets plejehjem med øjeblikkelig virkning vil nedsætte risikoen markant for brandes opståen og medfølgende personskade.

Det falder imidlertid uden for ekspertgruppens rammer at foreslå et rygeforbud eller evt. anden form for indskrænkning i muligheden for at ryge på plejehjem. For det første vil det kræve en lovændring. For det andet er det et meget komplekst spørgsmål, hvor ønsket om en effektiv brandforebyggelse skal balanceres i forhold til andre, tungtvejende hensyn som retten til at ryge i egen bolig og den enkelte beboers selvbestemmelse og livskvalitet. For det tredje vil et forbud eller indskrænkning medføre en række praktiske udfordringer for personalet ift. afvæjning eller flytning af beboere til særlige rygeområder.

Argumentationen for og imod rygning hører derfor rettelig hjemme i et mere overordnet og politisk regi samt i relevante ressortministerier.

Rygning er i stedet indtænkt i ekspertgruppens overvejelser som en grundlæggende kendsgerning, hvis risici kan adresseres og delvist afhjælpes gennem en række forebyggende og afhjælpende foranstaltninger

5. Katalog med forslag til videre inspiration

Forslag til forbedring af brandsikkerheden på plejehinstitutioner	Side
Den menneskelige faktor (taktisk forebyggelse) - instrukser, uddannelse, træning og brandsyn	
1. Brandforebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i Brandsikker Bolig	17
2. Forberedelse af personale – instruktion og øvelser	18
3. Ophængning af action cards	20
4. Reetablering af den interaktive brandskole på Brandparat.dk	22
5. Certifikat til grundkursus i brand for sundhedspersonale	24
6. Erfaringsudveksling om redningsberedskabernes praksis på brandsynsområdet (Initiativ a.) med særligt fokus på brandsynsindberetninger	26
7. Temabrandsyn med særlige fokusområder (Initiativ b.)	28
8. Undersøge muligheden for automatisk opsamling af adressen i ny ODIN, når der er sket en brandulykke på et brandsynsobjekt	29
Aktiv brandsikring - brandtekniske installationer, slukningsmateriel og brandhæmmende hjælpemidler	
9. Opsætning af mobile slukningsanlæg hos særligt udsatte borgere	30
10. Brug af transportable ABA-anlæg til opsætning hos særligt udsatte beboere i de institutioner, hvor der ikke er lovkrav om ABA-anlæg ³	31
11. Deaktivering af tekøkkener o.l. eller installation af komfurvagt	32
12. Opdatering af ældre ABA-anlæg	33
13. Installation af ABA-anlæg i ældre plejehinstitutioner	34
14. Sikre døre mellem flugtvej og boligenhed med ABDL ⁴ og moderne friløbspumper	35
15. Forbedret evakuering og redning gennem døre til flugtvejsgange eller døre til det fri	36

³ Et automatisk brandalarmanlæg. ABA-anlægget installeres for at sikre tidlig alarmering af redningsberedskabet. ABA-anlægget er det styrende anlæg ift. aktivering af øvrige brandtekniske installationer som varsling og brandventilation for sikring af personer.

⁴ Et automatisk branddørlukningsanlæg. Skal sikre, at der ikke sker brand- eller røgspredning fra en brandmæssig enhed til en anden, hvor der af driftsmæssige årsager ønskes at fastholde en dør i åben position. Typisk opsat i gangforløb med døre til de enkelte boliger.

Forslag nr. 1 Brandforebyggende hjemmebesøg hos særligt sårbare med udgangspunkt i Brandsikker Bolig

Forslagsstiller: Danske Beredskaber

1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Risikoen for at komme til skade eller omkomme som følge af brand stiger med alderen og er særlig stor for de mest udsatte og sårbare borgere, især rygerne. Brandsikker Bolig er et koncept udviklet af Beredskabsstyrelsen i samarbejde med TrygFonden, Kommunernes Landsforening og Danske Beredskaber, som allerede anvendes af flere af de kommunale redningsberedskaber (se www.brandsikkerbolig.dk.) Initiativet udspringer af et ønske om at nedbringe antallet af dødsbrande og skabe et bedre sikkerhedsnet for mennesker, der har svært ved at tage vare på deres egen brandsikkerhed.</p> <p>Konceptet vil næsten én til én kunne implementeres på plejehjem.</p>
2) formål (hvorfor)	<p>Øge brandsikkerheden hos den enkelte og opmærksomheden omkring forebyggelse af brand. Der kan samtidig sættes særligt fokus på muligheden for brandforebyggende hjælpemidler.</p>
3) virkemidler (hvordan)	<p>I forlængelse af det årlige, lovpligtige brandsyn på plejehjemmet kunne det kommunale redningsberedskab tilbyde særligt sårbare beboere at udføre et brandforebyggende hjemmebesøg i deres bolig.</p> <p>Ved brug af Brandsikker Boligs allerede udviklede tjekliste til brandforebyggende hjemmebesøg, vil brandvæsenet kunne rådgive om brandsikkerheden hos beboeren, og hvordan denne eventuelt kan forbedres, samt hvilke brandforebyggende hjælpemidler brandvæsenet vil anbefale til den enkelte borger. Det vil herefter være op til borgeren og kommunen at beslutte hvilke tiltag, der skal iværksættes for at optimere brandsikkerheden.</p> <p>Hjemmebesøgene kan evt. også udføres af andre, særligt uddannede eller af en virksomhed, som har fået opgaven i udlicitering. I stedet for at blive udført ifm det årlige brandsyn kan hjemmebesøg f.eks. ske efter behov eller efter ankomsten af nye beboere.</p>
4) forventet effekt	<p>Øge bevidstheden omkring forebyggelse af brand og kendskabet til brandforebyggende hjælpemidler.</p>
5) tidshorisont for implementering	<p>Inden for 6 måneder.</p>
6) eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>De økonomiske konsekvenser kan ikke umiddelbart anslås uden nærmere undersøgelser. Det kommunale redningsberedskab skal afsætte ressourcer til besøgene, med estimeret 15 – 20 minutter pr. bolig (plus evt. administration og opfølgning). Såfremt besøgene gennemføres af andre, skal der ske finansiering af en ekstern udbyder eller evt. andre medarbejdergrupper, som måtte påtage sig opgaven.</p>

Forslag nr. 2 Forberedelse af personale – instruktion og øvelser	
Forslagsstiller: Danske Beredskaber og Sikkerhedsbranchen og FRI	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>I kap. 7 til BR18's vejledning til kap. 5 – Brand fremgår, at alt personale ved ansættelsen og derefter mindst en gang årligt skal instrueres i den konkrete institutions brandsikkerhed m.v., f.eks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brand- og evakueringsinstruksen • Betjening af institutionens ABA-anlæg og øvrige brandsikringsanlæg (f.eks. automatisk dørlukning) • Repetition af personalets opgaver ifm. en ABA-alarm, inkl. brug af orienteringsplaner • Elementer i beredskabsplanen <p>De kommunale redningsberedskaber oplever dog under deres besøg på plejehinstitutioner, at instruktion og træning af personale samt deres indsigt i og kendskab til bygningens brandsikring ikke altid er optimal. Der ses også beredskabsplaner med brand- og evakueringsinstrukser, som ikke er opdaterede, tilpasset forholdene eller tiltrækkeligt kendt af personalet. Personalet selv giver lejlighedsvist også udtryk for usikkerhed omkring roller, procedurer og betjening af de forskellige tekniske installationer.</p>
2) Formål (hvorfor)	Der bør sættes fokus på at sikre en større viden og handlingsparathed hos personalet, således at de kan agere sikkert og effektivt ved en hændelse.
3) Virkemidler (hvordan)	<p>De brandmæssige elementer i plejehinstitutionernes beredskabsplaner, herunder brand- og evakueringsinstruksen, skal være opdaterede, operative, og gennemgået med personalet 1–2 gange årligt. En opdateret beredskabsplan/brandinstruks skal også kunne fremvises i forbindelse med det årlige lovpligtige brandsyn.</p> <p>Det kan samtidig med det årlige brandsyn aftales med det kommunale redningsberedskab at gennemføre en faktisk test/brandøvelse samt afprøvelse af selvlukkende døre og test af betjening af ABA-anlæg (skal naturligvis kunne ske i respekt for beboernes tryghed).</p> <p>Der kan sættes yderligere fokus på elementer i beredskabsplanen ved at afholde temadage om brandsikkerhed for ledere og ansatte i institutionerne, f.eks. samtidig med en årlig gennemgang institutionens brandsikkerhed og/eller brandsynet. Evt. kan Brandbevægelsen inviteres til at give et oplæg.</p>
4) Forventet effekt	Bedre viden og handlingsparathed hos personalet bør fremme en effektiv indsats ved en hændelse, og derved skabe bedre brandsikkerhed og tryghed ved både personale og beboere.

5) Tidshorisont for implementering	Inden for et år, men vil i sidste ende naturligvis være afhængig af ressourcer og planlægning på den enkelte plejeinstitution.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>De samlede, økonomiske konsekvenser kan ikke umiddelbart anslås uden nærmere undersøgelser, men forventes at være relativt begrænsede.</p> <p>Det kommunale redningsberedskab skal afsætte ressourcer til test/øvelser. Tidsforbruget pr. institution estimeres til ca. en time, hvortil kommer evt. administration og opfølgning.</p>

Forslag nr. 3 Ophængning af actioncards	
Forslagsstiller: Beredskabsstyrelsen og FRI	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>En hyppig udskiftning af medarbejdere og brug af vikarer gør det vanskeligt at opretholde et højt og konstant vidensniveau om brandsikkerhed, især i en travl hverdag, hvor der ikke er meget tid til oplæring eller overlevering. Der er behov for nemme og simple løsninger, hvorved nyt eller midlertidigt personale hurtigt kan få eller finde de mest nødvendige informationer om hvordan de skal agere i tilfælde af brand. Informationerne skal være tilpasset den specifikke institution.</p> <p>De foreløbige tilbagemeldinger fra pilotprojektet "Brandsikkert Botilbud" om lignende tanker har været positive (projektets delelementer er pt. under evaluering).</p>
2) Formål (hvorfor)	Give nyt eller midlertidigt personale hurtig og lettilgængelig viden om rette procedurer ved en hændelse, således at de også hurtigt kan agere hensigtsmæssigt i tilfælde af brand.
3) Virkemidler (hvordan)	<p>1) Et 1-sides (evt. plakat) actioncard med de vigtigste oplysninger - f.eks. guide til ABA-anlæg, evakuering, modtage brandvæsen, kontaktliste og samlingssted - hænges op synlige steder som f.eks. personale rum og relevante fællesarealer.</p> <p>2) Individuelle actioncards ophænges som "gribekort" i boligen hos beboere med særlige udfordringer. Teksten tager afsæt i beboerens evner og evt. fysiske begrænsninger samt indretningen af den enkelte bolig (f.eks. udstyr og hjælpemidler).</p> <p>Nye og midlertidige medarbejdere får udpeget kortene af relevant ressourceperson ved tiltrædelsen.</p> <p>Kortene udformes i standardskabeloner, som distribueres via relevante kanaler til plejeinstitutionerne. Plejeinstitutionerne tilpasser derefter skabelonerne til de lokale forhold og/eller den enkelte beboer.</p> <p>Kortene bør med jævne mellemrum drøftes og repeteres på personale møder, og kunne derfor hensigtsmæssigt blive forankret i den lokale arbejdsmiljøorganisation.</p>
4) Forventet effekt	Bedre viden bør skabe bedre brandsikkerhed og effektiv indsats ved en hændelse.
5) Tidshorisont for implementering	Inden for et år.

6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	Begrænset, såfremt en relevant myndighed påtager sig opgaven. Skabelonerne kan derefter anvendes gratis af alle og genbruges indtil en generel opdatering viser sig nødvendig.
---------------------------------------	--

Supplerende bemærkninger:

Forslaget er relativt enkelt og lavpraktisk, men vurderes at kunne have en god effekt.

Ansvar for udarbejdelse og vedligeholdelse af skabelonerne skal afklares nærmere. Umiddelbart synes opgaven bedst forankret ved de kommunale redningsberedskaber, der både har den nødvendige faglige indsigt, et centralt netværk til fastlæggelse af indholdet samt den lokale kontakt til de enkelte plejeinstitutioner.

Forslag nr. 4 Reetablering af den interaktive "brandskole" på Brandparat.dk	
Forslagsstiller:	Beredskabsstyrelsen
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Beredskabsstyrelsen havde frem til udgangen af 2020 en e-læringsportal – Brandparat.dk. Portalen var en internetbaseret brandskole, som kommuner m.fl. kunne anvende til instruktion af deres personale vedr. brand og evakuering samt forebyggelse af brand. Brandskolen havde også en sluttest, hvor den enkelte medarbejder havde mulighed for at udskrive et kursusbevis ved bestået test.</p> <p>Brandparat.dk blev desværre lukket ned, idet systemet blev understøttet af en platform (Flash), som det ikke længere er muligt at anvende. Beredskabsstyrelsen modtog efterfølgende over 100 henvendelser fra tidligere brugere. Det er derfor Beredskabsstyrelsens opfattelse, at der er et behov og en fortsat efterspørgsel på en opdateret version.</p>
2) Formål (hvorfor)	Forslaget skal sikre, at den enkelte medarbejder er instrueret i forebyggelse af brand, brand- og evakuering, og hvordan man bør handle ved en eventuel brand.
3) Virkemidler (hvordan)	Genskabe og videreudvikle brandparat.dk på en ny, internetbaseret platform. Det bør undersøges, hvorvidt Forsvaret evt. kan hjælpe med udviklingen eller på anden vis understøtte projektet, f.eks. via Forsvarsakademiets open source system til e-learning "Moodle". Alternativt kan entreres med et privat firma.
4) Forventet effekt	Øget viden og bevidsthed hos den enkelte medarbejder på en plejeinstitution om forebyggelse af brand, brand- og evakuering og evnen til at handle i tilfælde af brand. En bestået sluttest vil også fungere som dokumentation af den opnåede viden.
5) Tidshorisont for implementering	Inden for 1-2 år.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Kan ikke umiddelbart oplyses, men vil forudsætte en større investering i form af først en beskrivelse af projektet og dernæst selve udviklingen af den nye platform.</p> <p>Omkostninger vil bl.a. afhænge af, om hele løsningen skal købes hos en privat leverandør eller der kan trækkes på ressourcer i Forsvarsministeriets koncern. I vurderingen af omkostningerne indgår endvidere, om der skal udvikles en hjemmeside eller en app (eller begge dele) samt niveauet af interaktive features og design.</p>

	En investering på 1 til 2 millioner kr. skønnes ikke urealistisk.
--	---

Supplerende bemærkninger:

Forslaget er en videreudvikling af et tidligere tilbud fra Beredskabsstyrelsen og imødekommer et allerede kendt behov. Der er derfor en forholdsvis sikker forventning om en stor effekt, som vil gavne ikke blot plejeinstitutioner men også andre arbejdspladser.

I forhold til plejeinstitutionernes medarbejdere kan et nyt "Brandparat" være en relativ hurtig og tilgængelig måde at sikre et relevant og passende vidensniveau på. Et bevis for gennemførelse af en afsluttende test vil endvidere kunne fungere som dokumentation for viden om brand hos både den enkelte medarbejder og for plejeinstitutionen som et hele.

Forslag nr. 5 Certifikat til grundkursus i brandforebyggelse for sundhedspersonale	
Forslagsstiller: Beredskabsstyrelsen og Danske Beredskaber	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Et grundkursus om brandforebyggelse- og bekæmpelse samt evakuering målrettet sundhedspersonale i plejesektoren kan være med til at sikre en grundlæggende basisviden hos både nyansatte på plejeinstitutioner og evt. vikaransatte. Afhængig af formatet kan det også anvendes som et genopfriskningstilbud for erfarne medarbejdere. Et kursus bør dog altid suppleres med uddannelse i de konkrete opgaver og forhold, der er på den pågældende arbejdsplads.</p> <p>Inspiration til etablering af et grundkursus kan hentes i de brancher, hvor medarbejdere eller selvstændige erhvervsdrivende skal gennemføre og evt. vedligeholde et kompetencegivende kursus eller opnå en særlig certificering for at arbejde i et bestemt erhverv eller en funktion.</p>
2) Formål (hvorfor)	Den kan være en udfordring for den enkelte plejeinstitution løbende at sikre, at alle medarbejdere – især nyansatte/nyuddannede og vikarer - har en grundlæggende viden om forebyggelse af brand, brand- og evakuering og hvordan man bør handle ved en eventuel brand på en plejeinstitution.
3) Virkemidler (hvordan)	Etablering af et halv-dags grundkursus i AMU-regi, hvor de studerende gives en grundlæggende basisviden om brandforebyggelse målrettet arbejdet i plejesektoren. Det kan også overvejes at indføre kurset som en del af undervisningen på SOSU-uddannelsen.
4) Forventet effekt	<p>En øget viden og bevidsthed hos den enkelte medarbejder på en plejeinstitution om forebyggelse af brand, brand- og evakuering og evnen til at handle i tilfælde af brand på en plejeinstitution.</p> <p>Et udstedt bevis kan også fungere som dokumentation af den opnåede viden, bl.a. i en ansættelsessituation. Såfremt certifikatet på sigt efterspørges generelt af arbejdsgivere, kan det være med til at sikre et bredt, grundlæggende vidensgrundlag hos sundhedspersonalet på plejeinstitutioner. Lignende tilgang kan også anlægges af eller i forhold til vikarbureauer.</p> <p>Et kursus i AMU-regi kan også anvendes til at genopfriske eller vedligeholde viden hos erfarne medarbejdere.</p>
5) Tidshorisont for implementering	Usikkert. Et forsigtigt skøn vil være ca. 2 år inden et kursus kan enten udbydes eller evt. integreres i allerede bestående undervisning.

6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	Kan pt. ikke opgøres.
---------------------------------------	-----------------------

Supplerende bemærkninger:

Forslaget kan vise sig relativt omfattende og vil afhænge af interesse og positiv medvirken hos relevante aktører på uddannelsesområdet. En implementering af forslaget vurderes dog samtidig at kunne få en meget god og bred effekt, som vil højne bevidstheden om brandsikkerhed og ikke kun på de enkelte plejeinstitutioner.

Plejesektoren oplever mange steder mangel på kvalificeret arbejdskraft og en relativ stor udskiftning af medarbejdere og/eller brug af vikarer. Det er derfor vigtigt, at det videre arbejde med forslaget tager afsæt i, at kurset skal være af et omfang og på et niveau, som ikke virker hindrende for gennemførelse af kurset eller den øvrige sundhedsfaglige uddannelse.

Forslag nr. 6 Erfaringsudveksling om redningsberedskabernes praksis på brandsynsområdet (Initiativ a) med særligt fokus på brandsynsindberetninger	
Forslagsstiller:	Danske Beredskaber og Beredskabsstyrelsen
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Ifølge ekspertgruppens kommissorium skal arbejdet med forslagene i relevant omfang tænkes sammen med drøftelserne om modellen med de fire initiativer til styrkelse af brandsikkerheden, som pågik i regi af det Permanente Samarbejdsforum vedr. brandforebyggelse i 2021.</p> <p>I de fortsatte drøftelser mellem Danske Beredskaber og Beredskabsstyrelsen var der enighed om at inkorporere relevante elementer af modellen i ekspertgruppens forslagskatalog. Forslag skal imidlertid tage højde for, at substansen i de fire initiativer allerede findes i redningsberedskabers værktøjskasse til brandsyn. Forslag skal endvidere ligge i forlængelse af de mange tiltag på brandsynsområdet siden branden på Farsøhthus i 2018 og vedtagelsen af V 75 (beskrevet i rapportens kap. 2).</p> <p>Det foreslås derfor at bygge videre på de seneste års milepæle på brandsynsområdet via et endnu tættere samarbejde mellem de kommunale redningsberedskaber og Beredskabsstyrelsen i relevante fora, herunder især i det Permanente Samarbejdsforum, som bl.a. er nedsat med erfaringsudveksling for øje (Initiativ a, jf. kapitel 2).</p> <p>Mere konkret foreslås, at det Permanente Samarbejdsforum i 2023 og 2024 prioriterer at undersøge mulighederne for en smidiggørelse og forenkling af de kommunale redningsberedskabers <u>indberetningerne om brandsyn</u>, som også er en af de i alt 33 anbefalinger til videreudvikling af brandsyn, som blev formuleret i 2019.</p>
2) Formål (hvorfor)	<p>En nytænkning af indberetningssystemet kan åbne for nye muligheder for, at redningsberedskaberne og Beredskabsstyrelsen kan trække og sammenstille data samt nærmere afdække særlige områder som f.eks. plejeinstitutioner. Et bredere datagrundlag på udvalgte områder kan også bidrage til at målrette nye indsatser og kvalificere de fælles drøftelser i det Permanente Samarbejdsforum. Endelig kan en smidigere og mere enkel proces spare ressourcer ved både udfyldelse, indtastning og behandling af brandsynsindberetningerne.</p>
3) Virkemidler (hvordan)	<p>Det kunne være hensigtsmæssigt at udvikle nye, fælles skabeloner. Derudover bør det i regi af det Permanente Samarbejdsforum undersøges, om det nuværende system med regneark og manuel efterbehandling kunne udvikles i retning af en højere grad af digitalisering/automatisering. Tanker og erfaringer fra de kommunale redningsberedskabers arbejde med at systematisere deres indberetninger og data kan indgå som</p>

	<p>inspiration i arbejdet. Endvidere bør mulighederne for at integrere med det kommende nye ODIN-system overvejes.</p>
4) Forventet effekt	<p>Bedre mulighed for at dele oplysninger og målrette fælles drøftelser samt særlige indsatser, hvor erfaringer med plejehæmninger underbygges af dokumentation og empiri. En smidiggørelse eller større automatisering kan også give en mindre ressourcebesparelse hos alle de involverede parter.</p>
5) Tidshorisont for implementering	<p>2-3 år.</p>
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Ingen umiddelbart, men det afhænger af projektets omfang og ambitionsniveau.</p>

Forslag nr. 7 Temabrandsyn med særlige fokusområder (Initiativ b)	
Forslagsstiller	Beredskabsstyrelsen og Danske Beredskaber
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Ifølge ekspertgruppens kommissorium skal arbejdet med forslagene i relevant omfang tænkes sammen med drøftelserne om modellen med de fire initiativer til styrkelse af brandsikkerheden, som pågik i regi af det Permanente Samarbejdsforum vedr. brandforebyggelse i 2021.</p> <p>I de fortsatte drøftelser mellem Danske Beredskaber og Beredskabsstyrelsen var der enighed om at inkorporere relevante elementer af modellen i ekspertgruppens forslagskatalog. Forslag skal imidlertid tage højde for, at substansen i de fire initiativer allerede findes i redningsberedskabers værktøjskasse til brandsyn. Forslag skal endvidere ligge i forlængelse af de mange tiltag på brandsynsområdet siden branden på Farsøhthaus i 2018 og vedtagelsen af V 75 (beskrevet i rapportens kap. 2).</p> <p>Det foreslås derfor at bygge videre på de seneste års milepæle på brandsynsområdet ved at skabe et endnu tættere samarbejde mellem de kommunale redningsberedskaber og Beredskabsstyrelsen i relevante fora, herunder især i det Permanente Samarbejdsforum.</p> <p>Mere konkret foreslås, at der i regi af det Permanente Samarbejdsforum sættes fokus på temabrandsyn og muligheden for at foretage andre typer temabrandsyn ift plejeinstitutioner (Initiativ b, jf. kapitel 2).</p>
2) Formål (hvorfor)	Formålet med temabrandsyn er at give kommunalbestyrelsen (de kommunale redningsberedskaber) mulighed for at foretage fleksible brandsyn, hvor konkrete forhold gennemgås, som man enten centralt eller lokalt vil rette en speciel indsats imod.
3) Virkemidler (hvordan)	Beredskabsstyrelsen og de kommunale redningsberedskaber kan i fællesskab udarbejde forslag til temaer og eventuelle tjeklister til besøgene. De indhentede erfaringer fra de gennemførte temabrandsyn kan derefter opsamles og deles.
4) Forventet effekt	Der bliver foretaget temabrandsyn målrettet særlige fokusområder. Det vil forbedre viden og kunne målrette indsatser.
5) Tidshorisont for implementering	1 år. Forslaget kan iværksættes umiddelbart efter temaerne er fastlagt. Det bemærkes, at temabrandsyn ikke er en pligt for redningsberedskaberne, hvorfor der ikke er nogen specifik termin for deres gennemførelse.
6) Evt. økonomiske konsekvenser	Der vurderes ikke umiddelbart at være merudgifter forbundet med forslaget, idet temabrandsyn er frivillige.

Forslag nr. 8 Undersøge mulighed for automatisk opsamling af adressen i ny ODIN, når der er sket en brandulykke på et brandsynsobjekt

Forslagsstiller:	Beredskabsstyrelsen
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	Redningsberedskaberne indtaster efter en institutionsbrand en række data manuelt i online dataregistrerings- og indberetningssystemet ODIN. Det kan i nogle tilfælde være vanskeligt for indberetter at vide, om brandulykken er sket på en adresse, hvor der foretages brandsyn. Ved at få adressen på brandsynsobjektet automatisk ind i indberetningssystemet vil indberetter få lettere ved at afgøre/undersøge dette.
2) Formål (hvorfor)	Øge validiteten af dokumentationen på området og spare tid ved den manuelle indberetning.
3) Virkemidler (hvordan)	I forbindelse med udviklingen af det nye ODIN-system undersøges det, hvorvidt det er teknisk muligt at inkludere den nye oplysning.
4) Forventet effekt	Bedre kvalitet af indberetningsdata af brandulykker på brandsynsobjekter samt en mindre ressourcebesparelse.
5) Tidshorisont for implementering	En undersøgelse af de tekniske muligheder forventes at kunne gennemføres i løbet af 2023. I givet fald kan endelig implementering ske i forbindelse med lanceringen af det nye ODIN, som forventes færdig i 2025.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	Udgifterne vil blive en del af udgifterne til udviklingen af det nye ODIN-system.

Supplerende bemærkninger:

Forslaget spiller godt ind i det generelle ønske hos Beredskabsstyrelsen, Danske Beredskaber og de kommunale redningsberedskaber om yderligere automatisering og bedre anvendelse af data. Forslaget kan endvidere implementeres (dvs. undersøges) inden for rammerne af et allerede eksisterende projekt.

Forslag nr. 9 Anvendelse af mobile sprinkleranlæg ved særligt udsatte borgere	
Forslagsstiller: Sikkerhedsbranchen og Danske Beredskaber	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>Visse beboere er særligt udsatte for at komme til skade eller omkomme ved brand, idet de ikke selv er i stand til at reagere på eller fysisk fjerne sig fra branden.</p> <p>Et mobilt sprinkleranlæg er en driftsmæssig foranstaltning, som detekterer og slukker en brand. Anvendelse af et mobilt sprinkleranlæg er et godt supplement til sikringen af den enkelte, udsatte beboer, idet det giver en hurtig alarmering af personalet og en hurtig slukningsindsats. Den hurtige respons gør anlægget særligt velegnet ved meget immobile rygere.</p>
2) Formål (hvorfor)	Hindre eller mindske personskaade, herunder nedsætte risikoen for dødsbrande.
3) Virkemidler (hvordan)	Anlægget detekterer og slukker en brand umiddelbart. Det er forsynet med et begrænset vandforråd, og vil derfor ikke udløse en større vandskade.
4) Forventet effekt	En stor effekt for den enkelte beboer. Mobil sprinkling kan dog kun anvendes ved personer, der er meget immobile og derfor kan placeres rigtigt i forhold til anlægget.
5) Tidshorisont for implementering	Et mobilt sprinkleranlæg kan anskaffes og installeres relativt hurtigt. Det vil være den enkelte plejehjem, der skal overbevises om værdien og træffe beslutning om investeringen.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Ifølge en adspurgt leverandør koster et standardanlæg omkring kr. 40.000 (eks. moms), men priserne kan variere. En ny type med flere dyser er på vej, men er endnu ikke prissat.</p> <p>Det bemærkes, at anlægget kan genanvendes og relativt nemt flyttes ind til en anden beboer. Omkostningen ved flytning af det mobile sprinkleranlæg mellem boligheder er ca. kr. 3.000 til kr. 10.000, alt efter model.</p>
<p>Supplerende bemærkninger:</p> <p><i>Et mobilt sprinkleranlæg er et driftsmæssigt supplement og ikke et alternativ til de stationære ABA-anlæg og AVS-anlæg (automatisk vand sprinkleranlæg), som skal sikre en tidlig slukning eller kontrol/begrænsning af branden af hensyn til redningsberedskabets slukningsmuligheder. AVS-anlæg er normalt installeret i nyere plejehjem i flere etager.</i></p>	

Forslag nr. 10 Brug af transportable ABA-anlæg til opsætning hos særligt udsatte beboere i de institutioner, hvor der ikke er lovkrav om ABA-anlæg

Forslagsstiller: Sikkerhedsbranchen og Danske Beredskaber

<p>1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget</p>	<p>I NIRAS-rapporten af 12. marts 2020 (udarbejdet på vegne af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen efter branden på Farsøhthus) er det opgjort, at der i landets kommuner er i alt 50 institutioner, hvor der ikke er installeret et ABA-anlæg.</p> <p>Den optimale løsning ville være at installere et ABA-anlæg (se ekspertgruppens forslag "Installation af ABA-anlæg i ældre plejehjem, hvor dette ikke er installeret"). Dette er imidlertid en udgiftskrævende opgave. Indtil der er økonomi til dette, kan en umiddelbar løsning være at placere et transportabelt ABA-anlæg hos særligt udsatte beboere som f.eks. immobile rygere.</p>
<p>2) Formål (hvorfor)</p>	<p>Sikre en hurtig alarmering af personale og brandvæsen.</p>
<p>3) Virkemidler (hvordan)</p>	<p>Et transportabelt ABA-anlæg placeres hos beboere, som vurderes at være særligt udsatte.</p>
<p>4) Forventet effekt</p>	<p>En tidlig branddetektering med varsling af personalet giver personalet mulighed for at påbegynde en evakuering tidligt i brandforløbet og begrænse brandudbredelsen, samtidig med en tidlig alarmering af brandvæsenet.</p>
<p>5) Tidshorisont for implementering</p>	<p>Ukendt, da det vil være den enkelte plejehjem, der skal overbevises om værdien og træffe beslutning om investeringen.</p>
<p>6) Eventuelle økonomiske konsekvenser</p>	<p>Anskaffelsesprisen for et anlæg er ca. kr. 30.000. I prisen er indeholdt et centralskab, 3 detektorer og alarmtransmissionsudstyr.</p> <p>Driftsomkostninger anslås til ca. 6.000 kr. årligt.</p>

Forslag nr. 11 Deaktivering af tekøkkener eller evt. installation af en komfurvagt	
Forslagsstiller: Danske Beredskaber	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>De enkelte boliger fungerer som eget hjem for beboerne. De fleste boliger har derfor egne tekøkkener el.lign., hvilket også er en forudsætning for, at beboeren som lejer kan modtage boligstøtte, jf. gældende regler. Imidlertid er mange beboere ikke i stand til sikkert at betjene tekøkkener med kogeplader, og fejlbetjening med afledt brandrisiko forekommer. En del beboere, der kan betjene et tekøkken, bruger det endvidere sjældent, idet mad og drikke håndteres af personalet.</p> <p>En løbende, konkret vurdering af beboerens behov contra brandrisiko kan medføre, at tekøkkenet bør deaktiveres. Alternativt vurderes det hvilke andre driftsmæssige foranstaltninger, f.eks. en automatisk komfurvagt, som bør etableres.</p>
2) Formål (hvorfor)	Reducere brandrisiko via fejlbetjening.
3) Virkemidler (hvordan)	Teknisk omstilling eller etablering/opsætning af en komfurvagt.
4) Forventet effekt	Færre brande som følge af fejlbetjening, subsidiært hurtigere indsats ved fejlbetjening.
5) Tidshorisont for implementering	Under et år.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>En deaktivering af komfuret kan gøres relativt enkelt.</p> <p>Installation af en enkelt komfurvagt vil – med udgangspunkt i et nyligt gennemført pilotprojekt i Tårnby Kommune – koste kr. 3.900 eks. moms (inkl. montage og efterjustering). Samtidig montering af en serie, f.eks. 10 stk., vil koste i alt kr. 25.000,00, dvs. kr. 2.500 pr. stk.</p> <p>Det vil endvidere være relevant at afklare, hvorvidt udgifterne kan afholdes med hjemmel i serviceloven som et hjælpemiddel til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.</p>
<p>Supplerende bemærkninger:</p> <p><i>BrandBevægelsen har i samarbejde med Beredskabsstyrelsen og TrygFonden i 2021 gennemført et projekt i Tårnby Kommune med henblik på at indhente erfaringer med brugen af komfurvagter. 50 private hjem har deltaget, hvoraf flere har rummet særligt udsatte og svækkede borgere. En erfaringsopsamling fra marts 2022 konkluderer bl.a. at trygheden øges og at den afprøvede model virker, når den skal. Erfaringerne fra projektet kan med fordel inddrages i det videre arbejde med forslaget.</i></p>	

Forslag nr. 12 Opdatering af ældre ABA-anlæg

Forslagsstiller: Sikkerhedsbranchen, FRI og Danske Beredskaber

1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p>I en række ældre plejehjem (opført før 1995) er der installeret ABA-anlæg, som er projekteret med røgdetektering i flugtveje (gangarealer og trapper) og termidetektering i alle øvrige rum. Disse ABA-anlæg bør bringes op til dagens standard ved at termidetektorer udskiftes til nye optiske røgdetektorer.</p> <p>Det vil medføre sikkerhed for detektering af en brand på et meget tidligt tidspunkt.</p>
2) Formål (hvorfor)	<p>Forslaget kan sikre en hurtig alarmering af personale og brandvæsen.</p>
3) Virkemidler (hvordan)	<p>ABA-anlæggene bringes op til dagens standard ved at termidetektorer udskiftes til nye optiske røgdetektorer.</p>
4) Forventet effekt	<p>En tidlig detektering af et brandforløb giver personalet mulighed for at gøre en forskel i forhold til personredning og begrænsning af brandudbredelsen, samtidig med en tidlig alarmering af brandvæsenet. Effekten vil afhænge af kvaliteten af det eksisterende anlæg.</p>
5) Tidshorisont for implementering	<p>Ukendt, da der er tale om et frivilligt tiltag. Det vil derfor være den enkelte plejehjem, der skal overbevises om værdien.</p>
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Det anslås at udskiftning af termidetektorer til optiske røgdetektorer vil koste ca. kr. 1.500 pr. stk. (inkl. 10 meter kabling). Udgiften for det enkelte plejehjem vil afhænge af antallet af kvm. og enkelte boliger. På fællesarealer vil der typisk være en detektor pr. 20 kvm, i den enkelte bolig vil der være én detektor pr. rum.</p> <p>Det er ikke muligt umiddelbart at fremkomme med tal på det samlede antal anlæg og detektorer.</p>

Forslag nr. 13 Installation af ABA-anlæg i ældre plejehjem, hvor dette ikke er installeret	
Forslagsstiller:	Sikkerhedsbranchen, FRI og Danske Beredskaber
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	I NIRAS-rapporten af 12. marts 2020 (udarbejdet på vegne af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen efter branden på Farsøhøsthus) er det opgjort, at der i landets kommuner er 126 institutioner, som er opført før 1977 og ikke væsentligt ombygget siden. Herudover fremgår 82 institutioner, hvor årstal for opførelse og/eller seneste væsentlige ombygning er ukendt. I rapporten er det afdækket, at der ikke er installeret ABA-anlæg i 35 ud af de 126 institutioner, der er opført før 1977. I 15 af de 82 institutioner, hvor opførelsetidspunktet er ukendt, er der ikke installeret ABA-anlæg. Der var således i 2020 ca. 50 plejehjem uden et ABA-anlæg (det vides ikke, hvor mange af disse institutioner, der siden rapportens offentliggørelse har fået installeret et ABA-anlæg).
2) Formål (hvorfor)	Al erfaring viser, at hurtig branddetektering er afgørende for en hurtig varsling af personalet. Sikkerhedsniveauet i institutioner opført før 1977 må for omkring en tredjedels vedkommende antages at være markant lavere end i nyere bygninger, hvor et ABA-anlæg kan give en tidlig alarm til personale og brandvæsen.
3) Virkemidler (hvordan)	Det foreslås, at ABA-anlæg installeres i de ældre plejehjem, hvor dette ikke allerede er installeret.
4) Forventet effekt	En tidlig detektering af et brandforløb giver personalet mulighed for at gøre en forskel i forhold til personredning og begrænsning af brandudbredelsen, samtidig med en tidlig alarmering af brandvæsenet.
5) Tidshorisont for implementering	Ukendt, da det er frivilligt for den enkelte bygningsejer at installere et ABA-anlæg i en ældre bygning, hvor dette ikke var påkrævet på tidspunktet for opførelse eller en væsentlig ombygning. Det er derfor bygningsejeren, som skal overbevises om værdien ved at installere et ABA-anlæg og træffe beslutning om investeringen.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	Det er ikke muligt at fremkomme med en samlet udgift til etablering af ABA-anlæg på de ca. 50 plejehjem. For at kunne beregne omkostningerne kræves en bygningsspecifik viden, som kun bygningsejeren har adgang til. Trafik- Bygge- og boligstyrelsen oplyste i et svar til Boligudvalget i 2019, at de vurderer prisen for et fulddækkende ABA-anlæg inklusive etablering til ca. 150-180 kr. pr. m ² . For en større plejehjem med mange etagemeter kan der derfor blive tale om en større, økonomisk investering. Dertil skal der beregnes årlige driftsudgifter til: <ul style="list-style-type: none"> • Alarmtransmission • Årligt serviceeftersyn • Årlig akkrediteret inspektion

	<ul style="list-style-type: none"> • Årlig udgift til opkobling til beredskabets vagtcentral • Evt. udgift til "blinde alarmer"
--	---

Forslag nr. 14 Sikre døre mellem flugtvej og boligenhed med ABDL udført med friløbspumper

Forslagsstiller	Sikkerhedsbranchen, FRI og Danske Beredskaber
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	Det var tidligere i bygningreglementet et krav, at døre til boligenheder skulle være selvlukkende. I BR95 blev kravet fjernet, og i stedet indførtes et krav om opdeling af flugtvejsgange med røgtætte døre. Denne opdeling skal ifølge det gældende bygningsreglement (BR18) ske for hver 30 meter.
2) Formål (hvorfor)	Der kan ske en ikke ubetydelig røg- og brandspredning fra boligenhed til flugtvej (og videre til andre boligenheder), der således ikke kan anvendes til sit formål som flugtvej.
3) Virkemidler (hvordan)	Det foreslås at installere automatiske branddørlukningsanlæg (ABDL-anlæg) på døre til boligenheder. ABDL-anlægget skal udføres med friløbspumper, således at døren til boligenheden i dagligdagen fungerer som en helt almindelig dør, men i en brandsituation lukkes automatisk.
4) Forventet effekt	Det kan bidrage til at hindre brandspredning fra boligenhed til andre dele af bygningen – primært til flugtveje.
5) Tidshorisont for implementering	Ukendt, da det er frivilligt for den enkelte bygningsejer at indtallere ABDL. Det er derfor bygningsejeren, der skal overbevises om værdien ved at installere et ABDL-anlæg på dørene.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Det er ikke muligt at fastsætte en installationspris, da det er afhængigt af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antal døre, der skal omfattes af et ABDL-anlæg • om dørlukning kan sammenkobles med et eksisterende anlæg. <p>Som priseksempel - et anlæg, der styrer 5 døre fra samme ABDL-central, anslås udgiften for central, detektorer og holdeudstyr til de fem døre at være ca. kr. 45.000</p> <p>Den samlede udgift til implementering af forslaget kan ikke umiddelbart vurderes, da det afhænger af mange forskellige omstændigheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvor mange døre skal omfattes på den enkelte institution • er det selvstændige ABDL-anlæg

	<ul style="list-style-type: none"> • styres dørlukningen af et ABA-anlæg • hvor mange institutioner har det aktuelle behov
--	--

Forslag nr. 15 Forbedret evakuering og redning gennem døre til flugtvejsgange eller døre til det fri	
Forslagsstiller: Danske Beredskaber og FRI	
1) Beskrivelse og/eller baggrund for forslaget	<p><u>Evakuering gennem døre til flugtvejsgang</u> Flere steder etableres sikkerhedslåse til den enkelte beboers bolig via elektroniske nøgler/brikker. Ved alarm bør sikres 'udkobling' af dette låsesystem, således at personalet hurtigt kan få adgang til boligen og evt. påbegynde en evakuering.</p> <p>Forholdet er også relevant i forbindelse med redningsberedskabets efterfølgende mulighed for hurtigt at kunne foretage redning.</p> <p><u>Evakuering gennem døre til det fri</u> Selv om der formelt er dør til det fri, kan det være svært for personalet at komme ind i boligenheden, da dørene ofte udføres som terrassedøre, som kun kan åbnes indefra. Ønsket er at finde løsninger, der ikke kompromitterer beboernes behov for tryghed (ift. uvedkommendes adgang, som dog oftest handler om øvrige beboeres uønskede adgang). Hvis evakueringforudsættes at ske via dør til det fri, så skal døren kunne betjenes let og uhindret udefra. Alternativt skal bygningen udføres med velkendte flugtvejsprincipper for gange mv.</p> <p>Forholdet er også relevant i forbindelse med redningsberedskabetsefterfølgende mulighed for hurtigt at kunne foretage redning.</p>
2) Formål (hvorfor)	Sikring af uhindret og hurtig adgang i forbindelse med evakuering og redning.
3) Virkemidler (hvordan)	<p>Udkobling af elektroniske låsesystemer ved brand vil normalt skulle "styres" af det automatiske brandalarmanlæg (ABA-anlæg). Det skal i den forbindelse fremgå af ABA-anlæggets funktionsmatrix, således at det er muligt at kontrollere funktionen i forbindelse med en akkrediteret inspektion.</p> <p>I bygningsafsnit hvor et indvendigt flugtvejssystem (flugtvejsgange) er undladt, og hvor de enkelte boligenheder derfor er udført med dør direkte til det fri, skal det sikres at disse døre kan betjenes fra begge sider. Anvendelse af terrassedøre er således ikke muligt.</p>
4) Forventet effekt	Hurtigere evakuering og efterfølgende redning.

5) Tidshorisont for implementering	Ukendt, da det er den enkelte bygningsejer, som skal overbevises om værdien ved at installere et ABA-anlæg og træffe beslutning om investeringen.
6) Eventuelle økonomiske konsekvenser	<p>Udskiftning af eksisterende terrassedør til facadedør med låsebesætning udvendigt (ikke elektronisk) inkl. arbejds løn og bortskaffelse, men eksklusiv evt. malerarbejder, bør kunne udføres i intervallet 15.000-20.000 kr. (eks. moms).</p> <p>I et nyt, fremtidigt byggeri, hvor der projekteres med facadedøre i boligenhederne fra starten, vurderes merudgiften at være minimal.</p> <p>Montering af elektronisk lås anslås at koste ca. kr. 6.500 pr. dør. Hertil kommer en udgift til styring via ABA-anlæg på ca. kr. 4.500 som en fælles udgift for de døre, der skal styres af ABA-anlægget.</p>

6. Andre forslag

Ekspertgruppen drøftede flere problemstillinger og udkast til forslag, herunder fra de kommunale redningsberedskaber og rådgiverbranchen, som relaterer sig til Social- og Boligstyrelsens generelle arbejde med brandsikkerhed i henhold til byggelovgivningen. Ekspertgruppen konkluderede dog, at emnerne faldt uden for kommissoriet for arbejdsgruppens arbejde, men er alligevel gengivet i det følgende af hensyn til at vise de bagvedliggende drøftelser.

Overordnede forslag

Forslagsstiller: Danske Beredskaber, Sikkerhedsbranchen, FRI og DBI.

På baggrund af en undersøgelse bør det vurderes, om de nuværende bestemmelser i BR18 forsat er hensigtsmæssige taget i betragtning af, at beboerne på en plejehospital i dag er en ensartet målgruppe, der må betegnes som lige sårbare i tilfælde af brand. Undersøgelsens konklusioner kan bidrage til vurderingen af, hvilke brandsikkerhedsmæssige indsatser, som kan og bør prioriteres. F.eks. hvorvidt installation af selvlukkende døre vil være et effektivt, men mindre omkostningstungt alternativ til installation af sprinkleranlæg.

Undersøgelsen bør derfor inddrage rammerne for brug af

- automatisk sprinkling
- selvlukkende døre mellem flugtvejsgange og boliger
- adgangsdøre til det fri mv.
- bemanning og evakueringsstrategier

Sprinkling mindre plejehospitaler

Mindre plejehospitaler i én-etagers bygninger er i dag ikke omfattet af krav om sprinkling, som større plejehospitaler. Et automatisk sprinkleranlæg bidrager til at begrænse branden og dermed også brandudviklingen. Det foreslås at undersøge, hvilken indflydelse på sikkerhedsniveauet (brandforløbet og risikoen for brandspredning), det vil have, hvis der fremadrettet stilles krav om installation af sprinkleranlæg uanset antal etager i bygningen. En del af undersøgelsen bør være indsamling af viden om brandforløbet i eksisterende plejeboliger med og uden sprinkleranlæg, herunder under hvilke betingelser en brand har spredt sig fra det rum eller bolig, hvor den er opstået.

Selvlukkende døre mellem flugtvejsgange og boliger

Åbenstående branddøre er en faktor, der erfaringsmæssigt udgør en øget risiko for brandspredning (bl.a. set ved Farsøhthuset-brandet). Der mangler i ekspertgruppen imidlertid et overblik over problemets omfang, og det er derfor foreslået at gennemføre en undersøgelse af plejehospitalernes anvendelse af ikke-selvlukkende døre i praksis (typisk branddøre ind til den enkelte beboelse). Undersøgelsen skal bl.a. give svar på, hvor ofte og hvorfor, branddøre står åbne.

7. Afsluttende bemærkninger

Beredskabsstyrelsen blev i sommeren 2021 anmodet om at facilitere, at en bredt funderet Ekspertgruppe udarbejdede enkle, målrettede og implementerbare forslag til, hvordan brandsikkerheden kunne styrkes på plejehjem.

Det fremgik således af Kommisioriet af 22. september 2021, at:

”Det ønskes, at der ses på brandsikkerheden i et samspil mellem de to ressortområder – byggelovgivningen og beredskabslovgivningen.”

Det fremgik videre af Kommisioriet, at Ekspertgruppen skulle udarbejde et katalog med konkrete forslag, som skulle afleveres til de to ministre:

”Ekspertgruppens samlede katalog med konkrete forslag afleveres til forsvarsministeren og indenrigs- og boligministeren. De to ministre samt relevante ressortministerier vurderer efterfølgende, om der er forslag, der kan/skal implementeres direkte, samt hvilke forslag der i øvrigt kan/bør arbejdes videre med, eller som kræver nærmere undersøgelser.”

Ekspertgruppen har på denne baggrund afholdt en række møder, hvor alle medlemmer har deltaget og budt ind med deres respektive faglige ekspertiser og erfaring inden for brandsikkerhed.

På trods af forskellige tilgange og holdninger til området er der i Ekspertgruppen drøftet og udarbejdet en række konkrete forslag og gode råd, som kan tjene til inspiration til at styrke brandsikkerheden på landets plejehjem.

Det er således en samlet ekspertgruppe, som står bag rapporten.

Datavej 16
3460 Birkerød

Telefon: + 45 7285 2000
E-mail: brs@brs.dk
www.brs.dk

EAN: 5798000201705
CVR: 52990319